

**С. Ф. Русова –
видатний педагог,
психолог,
громадська діяч**

**Підготувала:
студентка групи
ПО-41**

Життєвий та творчий шлях Софії Русової

Народилася вона 18 лютого 1856 року на Чернігівщині. Мати Софії – Ганна Жерве, французького походження, батько – Федір Ліндфорс, швед. Зразкову родину Ліндфорсів поважали сусіди і селяни, проте щастя було недовгим. Коли Софійка була зовсім маленькою, померли її сестра Наталя і брат Володя. Від туги і горя тяжко захворіла й невдовзі померла мати. Діти залишилися під опікою батька Федора Ліндфорса, який справою свого життя вважав безкорисливе служіння народові.

У 10 років Русова вступила до Фундуклеївської гімназії, яку закінчила з золотою медаллю.

Взимку 1871 родину спіткало горе: раптово помирає батько. Зовсім юна Софія залишилася круглою сиротою.

Перед Софією постає питання: який шлях обрати? І вона із сестрою Марією вирішує присвятити себе школі. З цією метою сестри їдуть до Петербурга, де вивчають досвід кращих педагогів та роботу шкіл: твори Песталоцці, Руссо, Дістервега, Фребеля.

У 1871 році, вже в Києві Софія і Марія Ліндфорс відкривають приватний дитячий садок, у якому було 20 вихованців.

Серед вихованців були здебільшого діти з родин інтелігенції, зокрема двоє дітей Старицьких. Сестри не шкодували свого часу, готуючись до занять зі своїми вихованцями.

Громадська робота приносила Софії ще більше задоволення, бо вона познайомилася з Олександром Русовим. Молоді люди взаємно симпатизували один одному. «Він перший відкрив мені красу української народної пісні, — напише пізніше Софія Федорівна, — заговорив до мене українською мовою і без довгих промов і пояснень збудив у мене ту любов до нашого народу, що вже ніколи не покидала мого серця й керувала всією моєю працею довгі літа».

Ув'язнена 1881 року за зв'язки з російськими революційними колами, відтоді постійно перебувала під поліційним наглядом. Часто переслідувана, змінювала місце перебування, проте всюди включалася у громадську роботу, влаштовувала прилюдні народні читання, організовувала таємні школи.

У 1908 році Олександр Русов дістав запрошення з Києва від директора Комерційного інституту викладати статистику. Софія щаслива: збулася її мрія жити й працювати в Києві. У 1910 році Русова ввійшла до складу вчительської колегії комерційної школи. У Комерційному інституті вона викладає французьку мову. У той час у педагогічному житті сталася знаменна подія — почав виходити педагогічний журнал

- Софія Русова проявила себе як педагог практик і теоретик. Вона виступає з лекціями перед педагогами, вихователями, студентами.
- У 1917 році С.Русову запрошують прочитати курс лекцій з дошкільного виховання у Київському Фребелівському педінституті, який на той час готував вихователів для дошкільних установ /Нині – це педуніверситет ім. М.Драгоманова/.
- І хоча Софія Федорівна не мала диплома про вищу освіту та лекторського стажу читання лекцій, ці лекції вона прочитала блискуче. Так Софія Федорівна прилучилася до педагогіки, з якою не поривала до кінця життя, стала професором даного закладу.

- Коли в Подебрадах (Чехія) була заснована Українська академія, професор Русова дістала туди запрошення. У цей же час у Гаазі відбулися збори Інтернаціональної жіночої ради, куди Українська Жіноча Рада делегувала Софію Федорівну. «Треба тепер, щоб Русова цілу Європу об'їхала й розповіла про ситуацію в Україні», — вона несла світові правду про те, що коїться в Україні. Розповідала про голод, винищення селянства, терор проти національно свідомої інтелігенції..
- У 1923 році Софія Русова – професор Українського педагогічного інституту імені Михайла Драгоманова у Празі.

Померла С. Руссова
5 лютого 1940 року в
Празі, проживши довге,
тяжке, але щасливе жит
тя, проповідуючи до
останніх днів гуманізм,
просвітництво,
національну ідею
шкільного життя.

Ідея національного виховання в педагогічній спадщині Софії

Русової

Центральне місце в багатогранній педагогічній спадщині вченої займає концепція української національної системи освіти і національного виховання, у межах якої отримали своєрідну інтерпретацію найважливіші фундаментальні теоретико-методологічні проблеми — мета, завдання, зміст, методи, принципи, форми освіти, навчання й виховання.

Концепція рідної української

ШКОЛИ

Ідея національного виховання — головна й визначальна в педагогічній концепції С.Русової. У центрі педагогічної концепції вченої перебуває дитина з її природженими задатками, здібностями, можливостями, талантами.

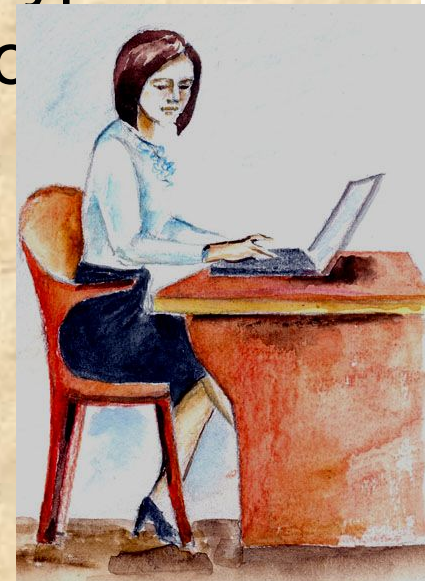
Головне завдання виховання — забезпечення розвитку відзначених чинників, а також національної самосвідомості і загальнолюдської моралі; формування соціально зрілої, працелюбної, творчої особистості, здатної до свідомого суспільного вибору і збагачення інтелектуального, духовного, економічного, соціально-політичного і культурного потенціалу свого народу.

“ В його руках
майбутність народу ”

Вимоги до особистості вчителя

- ✓ Любити свою професію
- ✓ Знати та розуміти суспільні рухи
- ✓ Знати історії своєї країни
- ✓ Високий рівень педагогічної культури
- ✓ Знати основи психології та педагог
- ✓ Досконало володіти методикою навчання та виховання

Найважливіші принципи педагогічної концепції С. Русової:

- гуманізм;
- демократизм;
- народність;
- природовідповідність;
- культуровідповідність;
- особистісно орієнтований підхід;
- соціальна обумовленість виховання;
- загальнолюдські цінності.

- *"Дитина за своєю природою – допитливий дослідник, відкривач світу. Так нехай перед нею відкривається чудовий світ у живих фарбах, яскравих і тремтливих звуках, у казці та грі, у власній творчості, в красі, що надихає її серце, в прагненні робити людям*

Використані джерела:

Дорошенко Н. Софія Русова як педагог // Шлях виховання і навчання. — Л., 1936

Коваленко Є. Софія Русова педагог-просвітитель, державний діяч, вчений // Рідна школа. — 2000. — № 8. — с. 35—38. —
Бібліогр.: 5 назв.

Кучинський М. Педагог і вчений (Софія Русова) // Історичний календар. — 2001 . — К., 2001. — с. 115—118.

Мазур Г. Педагогічну спадщину С. Ф. Русової — в масову практику роботи національної школи // Початкова школа. — 2001. — № 5. — с. 51—53.

Проскура О. В. Софія Русова — талановита дочка України // Початкова школа. — 1993. — № 3. — с. 44—46.

Русова Софія. Мемуари. Щоденник. — К.: Поліграфкнига, 2004. — 544 с.